

Vergaderjaar 2017–2018

34 960 V

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2018 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 5 juli 2018

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 12 juni 2018 voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken. Bij brief van 25 juni 2018 zijn ze door de Minister van Buitenlandse Zaken beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De griffier van de commissie,
Van Toor

1

Klopt het dat Rusland het bedrag dat het aan Nederland verschuldigd is naar aanleiding van de Arctic Sunrise-zaak, nog niet heeft afgelost?

Antwoord:

Dat klopt. Rusland heeft het aan Nederland verschuldigde bedrag nog niet voldaan.

2

Op welke begroting zal het bedrag worden bijgeschreven dat Rusland Nederland nog dient te betalen naar aanleiding van de Arctic Sunrise-zaak?

Antwoord:

De vordering van Nederland op Rusland bestaat uit vergoeding van schade geleden door Nederland en vergoeding van schade geleden door Greenpeace. De wijze waarop een eventuele bijschrijving van het deel van de vergoeding dat toekomt aan Nederland plaatsvindt op de begroting is afhankelijk van de afwikkeling van het geschil met Rusland.

3

Is bij de totstandkoming van de Voorjaarsnota rekening gehouden met het nog te innen bedrag van 5,4 miljoen euro dat Rusland Nederland nog verschuldigd is, naar aanleiding van de Arctic Sunrise-zaak? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet? Op welke termijn verwacht u dat deze schuld afgelost wordt? Welke stappen gaat u hiertoe zetten?

Antwoord:

Het arbitraal tribunaal heeft bepaald dat Rusland onrechtmatig heeft gehandeld ten opzichte van Nederland en hiervoor schadevergoeding moet betalen. De uitspraken van het tribunaal zijn bindend voor Rusland. Nederland heeft Rusland verzocht om betaling en herinnert Rusland regelmatig aan de betalingsverplichting. De vordering van Nederland op Rusland verloopt niet en zolang deze niet is voldaan moet er rente over worden betaald. In de Voorjaarsnota is nog geen ontvangst begroot.

4

Klopt het dat de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) voor 2018 toeneemt met 503,9 miljoen euro? Kunt u zo specifiek mogelijk uiteenzetten op welke wijze dit budget in 2018 ingezet wordt?

Antwoord:

Het is correct dat de HGIS per saldo in omvang toeneemt met EUR 503,9 miljoen ten opzichte van de stand zoals opgenomen in de HGIS-nota 2018, die bij Prinsjesdag 2017 is gepresenteerd. De toename bestaat enerzijds uit een stijging van de geraamde uitgaven met EUR 543,9 miljoen en een toename van de geraamde ontvangsten met EUR 40 miljoen.

De toename van de uitgaven bestaat uit de volgende onderdelen:

Toelichting mutatie uitgaven HGIS (EUR 543,9 mln.)

onderdeel	bedrag in EUR mln.	toelichting
Buitenlandse zaken		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 (incidenteel)	38,9	De eindejaarsmarge over 2017 is aan de HGIS toegevoegd en vervolgens verdeeld over de diverse departementen. Bij BZ wordt de eindejaarsmarge onder meer ingezet op vertraagde uitgaven uit 2017 op het terrein van cybersecurity, consulaire uitgaven, contra-terrorisme, VN-afdrachten aan crisisbeheersingsoperaties en apparaatsuitgaven.

onderdeel	bedrag in EUR mln.	toelichting
Regeerakkoord: intensivering postennet (structureel oplopend naar EUR 40 miljoen in 2021)	10,0	Dit betreft de toevoeging van middelen op de begroting van BZ uit het regeerakkoord Rutte III om te intensiveren in het postennet. De Kamer wordt later deze zomer specifiek hierover geïnformeerd.
Bijstelling uitgaven apparaat als gevolg van verhoging consulaire en apparaatsontvangsten (structureel)	20,1	Het apparaatsbudget van Buitenlandse Zaken wordt aangepast. Dit wordt veroorzaakt door extra investeringen in ICT-voorzieningen in het buitenland, huisvesting buitenland en beveiliging op de posten. De financiering wordt gedekt door hogere consulaire en apparaatsontvangsten.
Bijstelling uitgaven apparaat als gevolg van opnemen middelen huisvestingsfonds 2017 (incidenteel)	18,5	De verwachting is dat er in 2018 voor EUR 18,5 miljoen aan vastgoed in het buitenland verkocht zal worden. Deze middelen worden vervolgens ingezet om de huisvestingsportefeuille in het buitenland doelmatiger en soberder in te richten.
Justitie en Veiligheid		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 Justitie en Veiligheid (incidenteel)	13,0	Betreft de toekenning van de eindejaarsmarge uit 2017 voor uitgaven die gepland waren in 2017 maar zijn doorgeschoven naar 2018 voor de kosten die verband houden met de bijdragen aan Europol en Eurojust.
Infrastructuur en Water		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 lenW (incidenteel)	3,2	Betreft de toekenning van de eindejaarsmarge uit 2017 voor uitgaven die gepland waren in 2017 maar zijn doorgeschoven naar 2018 voor Partners voor Water.
Defensie		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 Budget Internationale Veiligheid en attachés (incidenteel)	62,4	Betreft de toekenning van de eindejaarsmarge uit 2017 voor uitgaven die gepland waren in 2017 maar zijn doorgeschoven naar 2018 op het terrein van het Budget Internationale Veiligheid en voor de kosten voor attachés.
Overheveling naar niet-HGIS uitgaven bij Defensie (incidenteel)	- 64,5	Dit is de overheveling van middelen uit het Budget Internationale Veiligheid (BIV) naar de betreffende artikelonderdelen binnen de Defensiebegroting. Defensie bekostigt met de trekkingsrechten activiteiten die samenhangen met de missies. De middelen worden ingezet binnen diverse onderdelen van de Defensiebegroting voor bijvoorbeeld de nazorg van uitgezonden militairen.
Inzet beveiliging hoog-risico posten buitenlandse zaken; valt buiten HGIS (incidenteel)	- 15,3	Ten behoeve van bescherming van diplomaten en ambassades door de BSB wordt EUR 15,3 mln. Toegevoegd aan de Defensiebegroting en vormt hiermee geen onderdeel meer van de HGIS.
Economische Zaken en Klimaat en LNV		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 (incidenteel)	1,0	Betreft de toekenning van de eindejaarsmarge uit 2017 voor uitgaven die gepland waren in 2017 maar zijn doorgeschoven naar 2018 voor attachés

onderdeel	bedrag in EUR mln.	toelichting
Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking		
Toekenning eindejaarsmarge 2017 BHOS (incidenteel)	- 7,8	In 2017 is op het terrein van ontwikkelingssamenwerking een aantal betalingen al uitgevoerd die verrekend worden met het budget van 2018. Via de eindejaarsmarge wordt dit verrekend.
Macro bijstellingen ODA (BHOS) (structureel)	64,8	Als gevolg van de macro-economische ontwikkelingen is de raming voor het Bruto Nationaal Inkomen toegenomen. Omdat het budget voor ontwikkelingssamenwerking is gekoppeld aan het BNI neemt hiermee het budget toe. Deze middelen zijn tijdelijk opgenomen binnen het parkeerartikel op de BHOS begroting (art. 5.4)
Regeerakkoord: intensivering ontwikkelingssamenwerking (structureel maar aflopend conform Regeerakkoord)	400,0	Dit betreft de toevoeging van middelen op de begroting van BHOS uit het regeerakkoord Rutte III. In de eerste supplettoire begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de BHOS nota «investering in perspectief» worden de plannen verder toegelicht.
Van aanvullende post: overheveling naar HGIS voor Invest NL (structureel)	9,0	Vanuit de aanvullende post is een bedrag toegevoegd aan de BHOS begroting om in te zetten voor InvestNL.
Bijstelling uitgaven DGGF als gevolg van toename ontvangsten (structureel)	2,5	De raming voor de ontvangsten voor het DGGF nemen toe met EUR 2,5 miljoen. Hierdoor worden ook de geraamde uitgaven verhoogd (desaldering).
Financiën		
Ramingsbijstelling bijdrage AIIB (alleen voor 2018 en 2019)	- 4,7	De raming voor de Nederlandse bijdrage aan de <i>Asian Infrastructure Investment Bank</i> wordt naar beneden bijgesteld.
HGIS		
Bijdrage onderuitputting HGIS gasproblematiek Groningen (structureel)	- 10,0	Op de HGIS non-ODA is een structurele onderuitputting ingeboekt als bijdrage aan de gasproblematiek Groningen. In de loop van het jaar wordt dit concreet ingevuld met onderuitputting binnen HGIS waarvan bij aanvang van het jaar nog niet bekend is waar deze precies optreedt. De bijdrage is bedoeld om de knelpunten op het terrein van de gaswinning in Groningen op te vangen. (Zie ook de toelichting in de Voorjaarsnota.)
Macro bijstellingen non-ODA (HGIS) (structureel maar fluctuerend per jaar)	2,9	Als gevolg van de macro-economische ontwikkelingen die zichtbaar worden in de raming voor het Bruto Binnenlands Product, wordt de prijscomponent van de HGIS gecompenseerd om hiermee de loon- en prijsbijstellingen voor de HGIS-attachés te kunnen uitkeren.
Totaal	543,9	

De toename van de ontvangsten bestaat uit de volgende onderdelen:

Toelichting mutatie ontvangsten HGIS (EUR 40 mln.)

onderdeel	bedrag in EUR mln.	toelichting
Buitenlandse zaken		
Verhoging consulaire ontvangsten (structureel maar aflopend naar circa EUR 6 miljoen vanaf 2019)	15,2	De consulaire dienstverlening aan vreemdelingen (met name afgifte voor visa) is sinds 2014 toegenomen, met name in grote visumlanden als China en India. De raming wordt daarom opwaarts bijgesteld. De inkomsten uit visumopbrengsten zullen ongeveer gelijke tred houden met de groei van het aantal aanvragen.
Verhoging ontvangsten apparaat verkoop roerende zaken en doorbelasting personeel (structureel)	5,0	De raming op de apparaatsonvangsten wordt naar boven bijgesteld. Dit is mede gebaseerd op de realisatie van de afgelopen jaren. Deze ontvangsten zijn echter niet altijd even goed te voorspellen. Het betreft ontvangsten die verband houden met verkoop van roerende zaken (zoals inventaris, dienstauto's) bijdragen die BZ ontvangt doordat sprake is van verrekening van huur van panden die gedeeld worden met andere landen en doorbelastingen van personeelskosten aan andere ministeries. In het geval er sprake is van verkopen van onroerende zaken wordt dit via de middelenafpraak huisvesting verwerkt.
Verkoop onroerende goederen (incidenteel)	18,5	De verwachting is dat er EUR 18,5 miljoen aan inkomsten gegenereerd zullen worden afkomstig uit de verkoop van vastgoed in het buitenland. In lijn met de middelenafpraak huisvesting worden dit ingezet om de huisvestingsportefeuille te moderniseren en rationaliseren.
Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking		
Verhoging ontvangsten DGGF (structureel)	2,5	De raming voor de ontvangsten van het DGGF is op basis van ervaringscijfers naar boven bijgesteld.
Financiën		
Ramingsbijstelling ontvangsten Internationale Financiële Instellingen (structureel aflopend naar EUR 2 miljoen vanaf 2020)	4,0	De verwachting is dat de ontvangsten op eerdere bijdragen aan Internationale Financiële Instellingen toenemen.
Defensie		
Bijstelling raming ontvangsten Budget Internationale Veiligheid (structureel)	- 5,2	De bijdrage die Defensie ontvangt vanuit de VN wordt bijgesteld omdat dit deel van de ontvangsten al in eerdere jaren is binnen gekomen.
Totaal	40,0	

Naast bovenstaande toelichtingen zijn de mutaties ook toegelicht in de eerste suppletoire begrotingen van de betreffende departementen.

5

Hoeveel van de toename van 503,9 miljoen euro van de HGIS komt ten goede aan Buitenlandse Zaken? Hoeveel hiervan komt ten goede aan de Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking?

Antwoord:

Zoals uiteengezet in het antwoord op vraag 4, komt per saldo (uitgaven minus ontvangsten) EUR 48,8 miljoen terecht op de begroting van Buitenlandse zaken en EUR 466 miljoen op de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

6

Hoeveel van de toename in de omvang van de HGIS is structureel en hoeveel hiervan is incidenteel voor 2018?

Antwoord:

De toename van het HGIS budget kent enerzijds structurele elementen, met name als gevolg van de toevoeging van de middelen vanuit het Regeerakkoord. Dit betreft onder meer het postennet en de intensivering en correcties op eerdere kasschuiven op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast geldt de structurele reeks ook voor de toename van de apparaatsuitgaven, de reeks voor Invest NL en de bijdrage vanuit de HGIS aan de gasproblematiek in Groningen. In totaal is circa EUR 489 miljoen structureel. De toevoeging in 2018, die het gevolg is van de eindejaarsmarge 2017, is echter incidenteel alleen voor het jaar 2018. Dit geldt ook voor de toevoeging van de middelen voor investeringen in vastgoed. In totaal is dit per saldo circa EUR 15 miljoen. In de tabel bij het antwoord op vraag 4 staat in de eerste kolom per onderdeel aangegeven welke uitgaven/ontvangsten structureel en welke incidenteel zijn.

7

Hoeveel van het bedrag dat op de HGIS wordt bijgeschreven en ten goede komt aan Buitenlandse Zaken is nog niet juridisch verplicht?

Antwoord:

Van het bedrag dat vanuit de HGIS wordt toegevoegd aan de begroting van Buitenlandse Zaken is circa 20% nog niet juridisch verplicht (*per peildatum 15 juni 2018*). Het betreft hierbij met name de extra uitgaven voor investeringen in vastgoed in het buitenland en een deel van de intensiveringsmiddelen postennet.

8

Zijn de vrijgemaakte Regeerakkoordmiddelen voor het Postennet al van de aanvullende post overgeheveld naar de begroting van Buitenlandse Zaken? Zo nee, op welke termijn verwacht u dat dit plaatsvindt?

Antwoord:

De middelen voor intensivering in het postennet, zoals opgenomen in het Regeerakkoord, zijn dit voorjaar volledig toegevoegd vanuit de aanvullende post op het apparaatsartikel op de begroting van Buitenlandse Zaken.

9

Op welke wijze wordt de 5,7 miljoen euro extra voor contraterrore en cybersecurity specifiek besteed?

Antwoord:

EUR 2,5 miljoen extra middelen voor contraterrore zullen worden ingezet voor projecten gericht op het voorkomen en bestrijden van gewelddadig extremisme in risicolanden. Bij de identificatie van specifieke projecten ligt de focus op het verhogen van weerbaarheid van kwetsbare groepen tegen radicalisering en op het bevorderen van een aanpak door nationale autoriteiten waarin naast repressieve maatregelen ook ruimte is voor een preventieve aanpak. Voorbeelden van dit soort activiteiten zijn capaciteitsopbouwprogramma's om veiligheidsautoriteiten in risicolanden als Tunesië, Marokko, Jordanië, Kenia, Somalië, Nigeria, Bangladesh en de Filipijnen in staat te stellen strategieën ter voorkoming van gewelddadig extremisme op te stellen en uit te voeren, te werken aan het tegengaan van radicalisering in gevangenis en terrorismefinanciering te signaleren en aan te pakken. Daarnaast wordt subsidie toegekend aan maatschappelijke organisaties voor activiteiten om radicalisering op individueel- en gemeenschapsniveau tegen te gaan. EUR 453.000 voor het Anti-terrorisme instituut betreft een technische kasschuif in verband met de verlate goedkeuring van het jaarplan van het instituut.

Voor cybersecurity zal de ophoging van het Internationaal Cyber Project Fonds van EUR 2,8 miljoen worden ingezet op diverse onderdelen. De precieze verdeling wordt momenteel uitgewerkt. Op deze wijze kan ook het postennet activiteiten ontplooiën die de benodigde internationale samenwerking bevorderen. Om de precaire Nederlandse en like minded positie in VN-verband te verstevigen is snelle intensivering van de samenwerkingsactiviteiten met strategisch relevante G-77 landen noodzakelijk. Verder zal het fonds worden ingezet voor capaciteitsopbouwprojecten. Kennis en expertise uitwisseling op het gebied van cybersecurity is essentieel. Zwakke schakels bepalen immers de kracht van de mondiale cybersecurity keten. Daarnaast zijn middelen nodig voor versterking van de kennispositie van BZ medewerkers op het terrein van internationaal cyberbeleid. Tenslotte zal een vervolgbijdrage aan het secretariaat van het Global Forum on Cyber Expertise vanaf 2019 worden gefinancierd.

10

Hoe gaat u de Kamer informeren over de (verdeling van) bestedingen in het kader van de verhoging van het budget van het Mensenrechtenfonds?

Antwoord:

In de jaarlijkse mensenrechtenrapportage ontvangt de Kamer een overzicht van de uitgaven uit het Mensenrechtenfonds en van projecten uit andere fondsen op gebied van mensenrechten. Hierbij worden ook de bestedingen in het kader van de verhoging meegenomen. Daarnaast ontvangt de Kamer, zoals aangekondigd in het geactualiseerde mensenrechtenbeleid (op 28 mei 2018 naar de Kamer verzonden) en in het najaar voor de begrotingsbehandeling van BZ een brief over de nadere uitwerking van de intensivering op gebied van vrijheid van religie en levensovertuiging, de positie van journalisten en gelijke rechten voor LHBTI's.

11

Hoeveel bedraagt de meevaller in 2018 voor de begroting van Buitenlandse Zaken als gevolg van de zesde aanvullende begroting van de EU (DAB 6 2017)? Op welke wijze wordt deze meevaller in 2018 precies besteed?

Antwoord:

De zesde aanvullende begroting over 2017 (DAB 6 2017) heeft geleid tot een drietal mutaties, zoals toegelicht in de memorie van toelichting op de eerste suppletoire begroting 2018 van Buitenlandse Zaken.

Bij de afdrachten (artikel 3.1) leidde DAB 6 tot een kleine toename van de afdrachten met EUR 1,8 miljoen, als gevolg van een bijstelling van de Nederlandse bijdrage aan de Britse korting, die ook voortvloeit uit het verwerken van de Spring Forecast 2017.

Bij de ontvangsten (artikel 3.10) heeft DAB 6 geleid tot een teruggave aan Nederland van EUR 399,9 miljoen. Dit is het saldo van enerzijds een teruggave van EUR 464,4 miljoen en een betaling van EUR 64,5 miljoen. De teruggave van EUR 464,4 miljoen werd veroorzaakt doordat er ook in 2017 sprake was van vertraging in de uitvoering van cohesiebeleid (leidend tot lagere betalingen vanuit de EU-begroting en dus lagere afdrachten). Verder waren er hogere overige ontvangsten voor de EU in het begrotingsjaar 2017. De Europese Commissie presenteerde de effecten hiervoor voor de Europese begroting 2017 in de zesde aanvullende begroting over 2017. Door de late aanname hiervan is het effect van de vertragingen en de hogere overige ontvangsten over het begrotingsjaar 2017 ook over de jaargrens naar 2018 geschoven. Dit leidt tot een ontvangst onder artikel 3.10 van de begroting van Buitenlandse zaken van EUR 464,4 miljoen. Daar stond de verwerking van de Voorjaarsraming 2017 van de Europese Commissie tegenover, die ook in DAB 6 plaatsvond. Deze zou, wanneer deze in 2017 zou zijn verwerkt tot een EUR 64,5 miljoen

hogere BTW- en BNI-afdracht in 2017 hebben geleid. Echter, doordat de budgettaire verwerking naar 2018 is geschoven, wordt deze EUR 64,5 miljoen in mindering gebracht op de teruggave van EUR 464,4 miljoen, waardoor per saldo een teruggave van EUR 399,9 miljoen resteert.

De meevallers in de Voorjaarsnota zijn meegenomen in de integrale besluitvorming door het kabinet. Dit is in lijn met de begrotingsregels dat de ministerraad besluit over de aanwending van per saldo meevallers.

12

Welk deel van de toename in het budget voor consulaire informatiesystemen als gevolg van de inzet in het streven naar een optimale consulaire dienstverlening wordt aan ICT besteed?

Antwoord:

De toename van het budget voor de consulaire informatie systemen wordt geheel besteed aan ICT.

13

Kunt u toezeggen dat de Postennetbrief uiterlijk 25 juni – de datum waarop ook de feitelijke vragen over de Voorjaarsnota en 1e suppletoire begrotingen beantwoord moeten zijn – door de Kamer is ontvangen?

Antwoord:

Op dit moment wordt gewerkt aan de vertaling van de beleidsintensiveeringen uit het regeerakkoord, die onder andere hebben geleid tot een Geïntegreerde Buitenland- en Veiligheidsstrategie (GBVS), de beleidsnota Investeren in Perspectief (BHOS) en de Kamerbrief over de integrale migratieagenda, in een uitbreiding en versterking van het Postennet. De Kamer zal hierover na de zomer, doch voorafgaande aan de behandeling van de BZ-begroting, worden geïnformeerd middels een Postennetbrief.

14

Kunt u, in lijn met de afspraken uit het Regeerakkoord en de Startnota, in de Postennetbrief de beleidsvoorstellen concreet, doelmatig en evalueerbaar uitwerken?

Antwoord:

Ja, de doelmatigheid van de inzet van extra personeel zal worden afgezet tegen de ondernomen activiteiten, de omvang van de budgetten en de te bereiken resultaten.

De evaluatie van het postennet komt vooral aan de orde bij de evaluaties van de beleidsdoelstellingen, die vervolgens input vormen voor de beleidsdoorlichtingen van de begrotingsartikelen. Daarnaast zijn de jaarplancyclus, de doorlichtingen door de Inspectie Signalering en Begeleiding (ISB) en de onderzoeken van de ADR belangrijk voor de evaluatie. De inzet van de posten maakt deel uit van de beleidsdoorlichtingen door de directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB).

15

Worden in de Postennetbrief, naast de one-stop shop, ook de ontwikkelingen op het gebied van flexibilisering van de consulaire dienstverlening meegenomen?

Antwoord:

In de postennetbrief zal ook aandacht worden gegeven aan consulaire zaken en aan de aanpak van het loket buitenland. Separaat zal in een bredere brief («De Staat van het Consulaire») worden ingegaan op de kaders en vormgeving van de consulaire dienstverlening. De publieksconsultatie daarover vindt de komende periode plaats.

16

Welke panden verwacht u komend jaar te kunnen verkopen?

Antwoord:

Het realiseren van de verkoop van panden is mede afhankelijk van externe factoren zoals marktomstandigheden, functionele behoefte en prioriteitsstelling.,

Voor het komende jaar is de verkoop van de volgende panden voorzien:

- San Jose (residentie)
- Port of Spain (residentie)
- Rio de Janeiro (residentie)
- Khartoem (residentie)
- Rabat (kanselarij)